Två för Sveriges fauna nya Orthopterer.

Av

KJELL ANDER.

Bland orthopterer insamlade som. 1930 av föreståndaren för Entomol. Muséet i Lund, Fil. Dr N. A. Kemner, fann jag ett exemplar av en för Skandinavien ny orthopterart, en ♂ av vårtbitaren *Metrioptera (Platycheis) bicolor* Phil. Exemplaret var taget den $^{14}/_{9}$ 1930 i Vombs socken i Skåne. Närmare lokal kan tyvärr ej angivas, då det var helt tillfälligt som orthopterer den dagen tillvaratogos. Emellertid kommer fyndorten instundande sommar att noggrant utforskas, och hoppas jag senare kunna lämna beskrivning över denna. Fyndet av denna art i Sverige är lika oväntat som intressant. I Danmark, Finland och Ostbaltikum finnes den icke, från Nordtyskland uppgiver Zacher (Geradflügler Deutschlands 1917) blott Ostpreussen »ohne genauen Fundort». Arten är alltså ytterst sällsynt och lokal i hela det baltiska området. I övrigt förekommer den från Amur i öster genom Sibirien och Europa västerut till Frankrike, i Mellaneuropa huvudsakligen i bergen. — Arten är genom sin helt gul- eller grönaktiga färg och sin mindre storlek lätt skild från *M. brachyptera,* som den av våra två andra svenska arter mest liknar. Utom i Skåne torde den kunna eftersökas på Öland. — Här må påpekas, att möjligen ännu en *Metrioptera*-art, *M. roeseli,* förekommer hos oss, enär den är känd såväl från Danmark som Finland.

Den andra nya arten är en gräshoppa av släktet *Stauroderus (Stenobothrus, Chorthippus).* Genom W. Rammes undersökningar (Orthopt. Beiträge 1. Arch. f. Naturgesch. Bd. 86 A. 1921; Orthopt. Ergebnisse meiner Reise nach Oberitalien und Südtirol 1921. ibid. Bd. 89. A. 1923) har det blivit med önskvärd tydlighet visat, att i Mellaneuropa jämte *Stauroderus bicolor* Charp. och *St. biguttulus* L. förekommer en dem mycket närstående tredje art, *St. mollis* Charp., vilken beskrevs redan 1825, men av senare författare förblandats med de båda andra, vilka också tidvis hopslagits till en enda. Genom B. Haijs grundliga arbete »Öfversigt af Skandinaviens Orthopterer» etc. (Bih. t. K. Vet. Akad. Handl. 1888) har det här i Sverige aldrig varit tvivel om de två förra arternas berättigande. Den tredje arten, *mollis,* är i vissa karaktärer ett mellanting mellan dessa båda. Då redan *bicolor* och *biguttulus* äro svåra att skilja åt, i synnerhet ♀♀, är det ej att undra på om den

återupptäckta *mollis* länge förblandats och förväxlats med dem. Även i svensk litteratur har *mollis* citerats men såsom synonym till de två andra.

Av prof. W. Ramme, Berlin, erhöll jag nyligen ett par ex. av *St. mollis* och sände sedan några svenska *Stauroderus*-ex. ned för determination. Av dessa bestämde han tre ex. till *mollis*: 2 ♂♂ Sk. Åhus, Horna 3–7/7 1930; 1 ♀ Åhus, Rinkaby skjutfält nära Horna järnvägsstation 18/9 1927. Vid mina exkursioner i Åhustrakten i sommar insamlades c:a 500 Orthopterer, men dessa äro ännu blott i ringa utsträckning spända, varför det är möjligt, att fler *mollis* finnas i samlingen. Av de tre ex. synes ♀ genom sina smala vingar mest typiskt, ehuru det är ovanligt litet och mindre än andra sedda individ och underskrider angivna storleksmått. Beträffande ♂♂ tvekade jag förut icke på deras identitet med *bicolor*, men utan att kunna framlägga fakta vill jag icke här med min ringare erfarenhet framföra något tvivel utan väntar att upptaga frågan tills det rikhaltiga, mig till förfogande stående materialet av *bicolor*-gruppen kunnat bearbetas. Även hoppas jag, att den kommande sommaren skall lämna tillfällen till förnyade naturiakttagelser, vilka äro särdeles erforderliga, då varje art har sitt bestämda »Zirpweise», på vilket den kan igenkännas; även sommaren 1930 samlade jag rätvingar med hörselns hjälp, men upptäckte icke *mollis* genom detta(!). Själv har jag funnit, att antalet tappar på »stråklisten» på baklårens insida är olika i antal åtminstone hos *bicolor* och de två andra; *mollis* tycks ha de flesta. Härpå kan emellertid nu ej ingås, då tidsbrist hindrat granskning av tillräckligt stort material. Vid kommande undersökning skall emellertid stor hänsyn tagas till detta till synes viktiga kännetecken. Skall man kunna pröva de morfologiska särdragen på grundval av bestämning efter stridulationen, ljudyttringen, vilken Ramme tillskriver utslagsgivande betydelse, måste man tydligtvis förfoga över material, där varje ♂ ex. observerats vid stridulationen. Utan tillgång till dylikt kan frågan ej upptagas till behandling av önskvärd grundlighet.

Det är svårt att i korthet angiva de kännetecken, genom vilka arten *mollis* skiljes från *bicolor* och *biguttulus*. Den väsentligaste olikheten ligger i elytras form; de äro smalare, särskilt i spetsen, som skall vara c:a 1/2 så bred som elytras bredaste ställe, vilket ligger vid början av den distala tredjedelen. ♂:s elytra äro i framkanten starkare svängda än hos *bicolor* men svagare än hos *biguttulus*. Dessutom skall *mollis* oftast sakna den röda färgen på bakkroppen, vilken särskilt *bicolor* äger. Beträffande *mollis*' ekologi, må omnämnas, att den liksom *biguttulus* synes hålla till på sandmarker med kortvuxen vegetation, enär mina ex. infångats på dylik mark.

Stauroderus mollis är veterligt känd från Finland, Mellaneuropa, Italien, Ungern, Balkan och Mindre Asien. I Sverige kan den när-

mast väntas i de sydligaste delarna jämte Öland och Gotland. Kanske dyker den upp ur den rätt rika orthoptersamling, som sammanbragtes av mig på Öland aug. 1930, men även där hade jag »öronen med mig» vid gräshoppsfångsten.

Ovannämnda två arter visa tydligt, att tillökning av vår orthopterfauna genom nyupptäckter är möjligt. Ännu ett par arter, bl. a. en kackerlacka, stå nog att finna i Sverige. Det gäller blott att samla och samla mycket.

Här må även omtalas fyndet av en stor, sydeuropeisk gräshoppa i Örebro. På nyåret erhöll jag av Redaktör Anton Jansson ett vackert ex. av *Anacridium ægyptium* L., vilket anträffats i en blomsteraffär, dit det ankommit med *Acacia*-blommor från Bordighera, Italien. Arten, som i storlek överträffar den stundom hos oss observerade sträckgräshoppan *Locusta migratoria* L., hör hemma i Medelhavsländerna, varifrån den ofta med grönsaker eller blommor införes till nordligare länder. Den har mig veterligt ej rapporterats från Sverige.

Zool. Instit. Lund 1/3 1931.

Auszug.

Zwei für die Fauna Schwedens neue Orthopteren. — In dieser Mitteilung berichtet Verf. über zwei für die Orthopteren-Fauna Schwedens neue Arten. Die erste Art ist *Metrioptera bicolor* Phil., eine Laubheuschrecke, die in einem Ex. in Schonen bei Vomb von Dr. N. A. Kemner eingesammelt ist. Dieser Fund ist sehr überraschend, denn die Art ist aus Dänemark nicht bekannt, und für Norddeutschlands gibt es nur die Angabe »Ostpreussen ohne genauen Fundort» in Zacher, Die Geradflügler Deutschlands. In Ostbaltikum und Finland ist sie nicht gefunden.

Die andere Art ist eine Feldheuschrecke, *Stauroderus mollis* Charp., auch in Schonen in der Åhus-Gegend von Verf. angetroffen. Für die Bestimmung der drei aus Schweden bekannten Ex. sowie für Überlassung einiger deutschen *mollis*-Ex. dankt Verf. Professor Dr. W. Ramme zu Berlin herzlich. Die Art war früher mit *St. bicolor* oder *biguttulus* vermischt, weshalb ihre Verbreitung noch wenig bekannt ist; hauptsächlich wird sie für Mitteleuropa erwähnt. Das ganze, Verf. zur Verfügung stehende *Stauroderus*-Material ist noch nicht untersucht. Verf. beabsichtigt im kommenden Sommer der Art weiter nachzuforschen und sie in der Natur zu studieren; die Zirpweise jeder Art bildet nämlich ein gutes Merkmal.

Nebenbei erwähnt Verf., dass *Anacridium ægyptium* L. nach Örebro mit Akaziablumen von Italien eingeführt worden ist. Die Art war bisher in Schweden nicht angetroffen.